

Bůh slibuje Zachránce

Cyklus I. „Ježíšův příběh“, katecheze 8.

Materiál vytvořilo © Katechetické středisko AP 2025 (Lenka Jeřábková)

Cíl:

Děti znají pojem proroci, umí ho příslušně charakterizovat a přiřadit ho do kontextu dějin spásy. Znájí některá jména proroků a souvztažnost jejich výroků s Ježíšovým životem.

Děti si uvědomují, že samy mohou být proroky naděje pro své blízké a přinášet jim poselství o naději, kterou nám dává Bůh.

Seznam použitých materiálů a literatury:

Já jsem tady a zpívám – zpěvník s CD. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2010.

Z hvězdy vyšlo slunce: Zpěvníček – adventníček. Duha č. 6, 2020/2021.

<https://zpevnik.proscholy.cz/>

<https://kancional.cz/>

Pomůcky ke katechezi:

- Noty na **úvodní písně**, případně kytara.
- **Pohybová hra** Ztracený a nalezený: šátky na oči.
- Závěrečná aktivita – **dramatizace**. Plášť nebo šála pro každého proroka, kartičky s biblickými verši (viz příloha), svíčka nebo lampička, hvězda z papíru, kniha nebo papír, zelená větvička, obrázek jeslí.
- Doplnková aktivita – **práce s filmem**: připojení k internetu, počítač, případně dataprojektor
- Doplnková aktivita **Prorocká zpráva**: tužky (pastelky) pro všechny děti, papíry.
- Doplnková aktivita **Vyrobte si svitek**: papír (1x A3 nebo 2-3 x A4 slepené k sobě); dvě špejle/tyčky/tužky nebo ustřižené ruličky od kuchyňských utěrek; lepidlo; provázek nebo stuha (volitelné); materiál na „starý“ vzhled (použité sáčky černého čaje nebo instantní káva pro barvení a patinu + houbičky na nanášení).

Vlastní poznámky ke katechezi:

Scénář:

Úvodní – **DOPORUČENÁ** – aktivita (cca 10 minut)

Modlitba či zahájení setkání dle zvyklostí skupiny.

Lze využít i vhodné písně – možnost zařazení do programu dle potřeby

- **Světlo v temnotách** (viz příloha Úvodní písničky, píseň si můžete poslechnout a nacvičit podle Youtube na <https://www.youtube.com/watch?v=TyV1Qgn27ps>)
- **Čekám tě** (viz příloha Úvodní písničky)
- **Poslal Bůh anděla** (MH 199, <https://zpevnik.proscholy.cz/pisen/1380/poslal-buh-andela>)
- **Co již dávní proroci** (Kancionál 122, <https://kancional.cz/122>)

Pohybová hra „Ztracený a nalezený“ (pomůcka šátky na oči). Cílem je symbolicky prožít téma ztráty a nalezení – v aplikaci potom pocit být zachráněn. K tomu bude směřovat i závěrečná reflexe.

- *Děti se rozdělí do dvojic, přičemž jeden si zaváže oči šátkem (ztracený).*
- *Vedoucí odvede ztracené do prostoru (je třeba dát pozor na bezpečí dětí) tak, aby byly od svých „zachránců“ co nejdál.*
- *„Zachránci“ se pak tichým voláním jména „ztraceného“ snaží přivolat ho k sobě. Mohou se k němu přiblížit na určitou vymezenou vzdálenost a upozorňovat ho na překážky, případně ostatní hráče. Cílem je dostat se zpět do výchozího bodu každé dvojice.*
- *Po ukončení kola se role vymění.*

Následuje krátká **reflexe**. Ptáme se dětí na následující otázky (odpovídá jen ten, kdo chce):

- Jaké to bylo, být „ztracený“? Jak jste se cítili?
- Jaké to bylo být tím, kdo zachraňuje? Co jste přitom cítili? Na co jste si museli dát pozor?
- Ve které roli jste se cítili lépe? Proč myslíte, že to tak bylo?

Bůh posílá Zachránce – svědčí o něm proroci (cca 20 minut)

V úvodu základního tématu okomentujeme zkušenost ze hry: Všichni jste si tady vyzkoušeli, jaké je to být „ztracený“. Slyšeli jste hlas toho, kdo vás přišel zachránit, ale stejně jste se k němu mohli dostat jen obtížně nebo třeba vůbec ne. Nepřipomíná vám to příběh, který jsme si tady spolu přednedávnem vyprávěli – kdy se stalo něco špatného, co už nešlo napravit?

Necháme děti chvíli přemýšlet, případně sdílet nápady. Jde nám o příběh o Adamovi a Evě a zrazeném Božím přátelství (viz lekce 01-06). Jakmile děti příběh pojmenují, požádáme je, aby ho zkusily převyprávět alespoň v základních bodech (stvoření člověka – člověk je správcem ostatního stvoření – stvoření ženy – pokušení, had a hřích – rozhovor s Bohem a vyhnání z rajske zahrady).

Poté můžeme pokračovat v rozhovoru: Všem se nám určitě někdy stalo, že jsme něco pokazili, a pak jsme měli pocit, že není žádná cesta, jak to napravit. Položím následující otázky a necháme děti o nich chvíli diskutovat:

- Co dělá někdo, když něco pokazí?
- Kdo nám pomáhá, když si sami nevíme rady?
- Sliboval vám někdy někdo něco hezkého?

→ *poté se můžeme vrátit k původnímu tématu: I Bůh lidem něco hezkého slíbil – slíbil, že pošle Zachránce. My si to můžeme přečíst v Písmu, kde máme tenhle Boží slib zapsaný.*

Jedná se o Gen 3,15, tzv. protoevangelium: Nepřátelství ustanovuji mezi tebou a ženou, mezi potomstvem tvým a jejím. Její potomstvo ti rozdrtí hlavu, zatímco ty budeš šlapat po jeho patě. Dětem

objasníme: Bůh tím chtěl říci, že se mezi lidmi narodí někdo, kdo přemůže všechno zlo a přivede lidi zpátky k Bohu.

Lidé čekali na Zachránce, ale ten dlouho nepřicházel. Bůh ale chtěl, aby lidé na jeho slib a smlouvu, kterou s nimi později uzavřel, nezapomněli, aby ho poslouchali a žili správně, jak to po nich chtěl. Často se to ale nedělo... lidé páchali zlé skutky, nebyli spravedliví a na Boha někdy úplně zapomínali – uctívali jiné bohy, kterým říkáme modly.

Bůh jim proto chtěl během té dlouhé doby čekání na Zachránce připomínat, jak mají žít. Proto si mezi lidmi vybíral své posly, aby všem lidem opakovali, kdo je Bůh a jak mají žít, aby z nich měl radost. Takovým lidem říkáme **proroci**.

Prorok tedy nebyli ti, kdo se snažili předpovídat budoucnost (těm říkáme věštcí), ale ti, kdo svědčili o tom, že Bůh zůstává se svým lidem a že pošle Zachránce, až přijde čas. Slova některých proroků se zachovala – najdeme je zapsané v té části Bible, které říkáme Starý zákon. Každý připomínal Zachránce nějakým jiným způsobem. S některými z nich se teď seznámíme.

Zeptáme se dětí:

- Znáte jméno nějakého proroka ze Starého zákona? *Necháme je odpovědět, případně se doptáváme, jestli o něm něco vědí, ale podrobnosti nedoplňujeme.*
- A kdo myslíte, že je Zachránce, kterého Bůh slíbil poslat? (*Ježíš – pokud děti jméno neřeknou, navedeme je k němu vhodnými otázkami*)

Seznámíme teď děti s tím, jak se některá proroctví naplnila na Ježíšovi. Řekneme si teď jména některých proroků, možná je budete znát, a seznámíme se s kousky jejich proroctví. Víme už, že se vztahují k Zachránci – Ježíši. Zkusíme se zamyslet, jestli nám slova proroků nepřipomínají některé události z Ježíšova života. *Použijeme texty z karet k dramatizaci tématu proroků, ale používáme parafráze.*

- Prvním prorokem je Izaiáš. Ten ve svém proroctví psal, že lidem, kteří žili ve tmě, zazářilo veliké světlo. Pak u něj také čteme, že panna porodí syna a dá mu jméno Emmanuel. Připomíná vám to něco? (*Ježíšovo narození z Panny Marie. O Ježíšovi říkáme, že je světlo lidí*)
- Prorok Micheáš říkal, že Zachránce – Mesiáš se narodí v malém městě, které se jmenuje Betlém. (*Ježíš se narodil v Betlémě*)
- Prorok Jeremiáš psal, že Bůh uzavře s lidmi novou smlouvu – bude jejich Bohem a oni budou jeho lidem (*Ježíš ustanovil jako znamení této smlouvy Eucharistii*)
- Prorok Zachariáš hlásal, že Zachránce přijde jako pokorný král a pojedje na oslátku (*Ježíšův vjezd do Jeruzaléma*)

Na závěr dětem položíme otázku: Co pro nás dnes znamená, že máme Zachránce? Necháme děti volně diskutovat; např. Ježíš nás spasil, pomáhá nám, odpouští nám, vede nás.

Závěrečná – DOPORUČENÁ – aktivita (10 minut)

Dramatizace tématu Proroci slibují zachránce. *Připravíme si pomůcky podle seznamu výše, vybereme z dětí představitele čtyř proroků a anděla, všem dáme přes ramena šátky jako pláště, kartičky s biblickým veršem a jejich atribut. Sami jsme vypravěči a komentátory, postupujeme podle scénáře níže:*

 Úvodní část (katecheta / vypravěč)

Začneme tiše vyprávět: V těchto dnech prožíváme advent – čas čekání. Lidé na celém světě se připravují na příchod Ježíše. Ale už dávno předtím Bůh slíbil, že pošle Zachránce. Mluvil o tom skrze své proroky. Pojďme si je teď připomenout.

 Prorok Izajáš

Do středu přijde dítě se svíčkou. Komentujeme: Lidé chodí v temnotě, ale Bůh jim slibuje světlo.

Dítě položí svíčku doprostřed scény a přečte z kartičky biblický verš: Lid, který chodil ve tmě, vidí veliké světlo. Hle, dítě se nám narodilo, syn je nám dán. (Iz 9,1.5)

Rozsvítíme položenou svíčku a doplníme: Izajáš mluvil o světle, které přinese naději. Tím světlem je Ježíš.

 Prorok Micheáš

Do středu přijde další dítě, které drží papírovou hvězdu. Komentujeme: Bůh slíbil, že se Zachránce narodí v jednom malém judském městě.

Dítě zvedne hvězdu nad hlavu, a poté ji položí kousek od svíčky. Potom přečte z kartičky biblický verš: A ty, Betléme, maličký jsi mezi judskými městy, z tebe vyjde ten, který bude vládcem v Izraeli. (Mich 5,1)

Doplníme: Micheáš ukázal, kde se Ježíš narodí – v Betlémě.

 Prorok Jeremiáš

Do středu přijde další dítě, které drží papírovou hvězdu. Komentujeme: Bůh uzavře s lidmi novou smlouvu a napíše svůj zákon do jejich srdce.

Dítě zvedne knihu nad hlavu, a poté ji opět položí kousek od svíčky. Potom přečte z kartičky biblický verš: Napišu jim svůj zákon do srdce, budu jejich Bohem a oni budou mým lidem! (Jer 31,33)

Doplníme: Jeremiáš nám vysvětluje, že Ježíš přinese novou smlouvu lásky – bude naším Spasitelem a naučí nás odpouštět a milovat.

 Prorok Zachariáš

Do středu přijde další dítě, které nese zelenou větvíčku. Komentujeme: Přijde mezi nás pokorný král, který nám přinese pokoj.

Dítě položí větvíčku k ostatním předmětům. Potom přečte z kartičky biblický verš: Hle, tvůj král k tobě přichází, je spravedlivý a přináší spásu, je pokorný a jede na oslátku. (Zach 9,9)

Doplníme: Díky prorokovi Zachariášovi víme, že Ježíš přišel v pokoře, ne s mocí a zbraněmi, ale s láskou.

 Naplnění proroctví

Do středu přijde dítě představující anděla, nese obrázek jeslí s Ježíškem a říká: To všechno, co říkali proroci, se stalo! V Betlémě se narodil Ježíš – Boží Syn. Zvěstuji vám velikou radost: dnes se vám narodil Spasitel. (Lk 2,10–11) *Poté položí obrázek doprostřed ostatních předmětů.*

 Závěr dramatizace

Komentujeme: „Proroci mluvili o světle, o Betlémě, o novém srdci a o pokoji. Všechny Boží sliby se splnily v Ježíši. Advent je čas, kdy si to připomínáme a otevíráme svá srdce.

Všichni společně **zakončíme modlitbou**: „Pane Ježíši, děkujeme Ti, že jsi světlo světa a že jsi přišel jako náš Zachránce. Pomoz nám, abychom byli pro druhé světlem a svědčili o tobě jako proroci. Amen.“

Rozdání zápisových listů a zakončení setkání dle zvyklostí skupiny.

Případné doplňkové alternativy ke scénáři:

Krátký film „Proroci“

Jako doplněk vysvětlení, kdo byli proroci, můžete využít i tříminutové video z cyklu „Biblická pátrání“. Děti se v něm rovněž dozvědí krátkou informaci o dalším prorokovi, Eliášovi.

Video najdete na odkazu <https://edu.ceskatelevize.cz/video/474-proroci>

Prorocká zpráva

V této aktivitě si děti vyzkouší, jaké to je být poslem zprávy plné naděje. Každé dítě ve skupině si vezme papír a pastelku. Všichni mají za úkol představit si, že je Bůh poslal s jedinou důležitou zprávou pro celou rodinu, třídu nebo skupinu kamarádů.

- Tato zpráva musí být dobrá a povzbuzující (např. Neboj se!, Měj rád lidi!, Pomáhej druhým!, Odpouštěj!, Jsi Boží dítě! apod.).
- Po chvíli na rozmyšlení děti tuto zprávu napíší nebo nakreslí na papír a přidají podpis: „Zpráva od Boha, kterou ti nese... (a napíší své jméno)“

Na závěr mohou děti přečíst svou zprávu nahlas. Zdůrazníme, že dobré a láskyplné slovo pochází vždy od Boha a může povzbudit i pomoci.

Vyrobte si svitek!

Ve skupině si můžete rovněž vytvořit velký svitek, případně si každé dítě může vytvořit vlastní. Doplňte tím téma proroků a zaznamenávání jejich poselství.

1. Příprava „starého“ papíru (Pergamenový efekt)

Tato fáze vyžaduje dohled dospělého.

1. Připravte si silný černý čaj nebo instantní kávu. Nechte trochu vychladnout.
2. Natřete jím papír: použijte houbičku, štětec nebo zmuchlaný papírový kapesník. Cílem je, aby papír získal nažloutlý/hnědavý odstín a vypadal staře.
3. Nechte papír důkladně uschnout (můžete si pomoci fénem na nízkou teplotu, ale pozor na zmačkání).
4. Jakmile je papír suchý, jemně potřehjte okraje, aby vypadaly opotřebovaně (netřehjte rovně, ale do obloučku).

2. Psaní prorocké zprávy

Nechte děti na připravený papír napsat nebo nakreslit jejich prorockou zprávu (výroba svitku může předcházet aktivitě Prorocká zpráva – viz výše), úryvky z prorockých knih podle kartiček z katecheze, nebo jiný text. Vedťe je k tomu, aby psaly velkým jednoduchým písmem, nebo aby písmo stylizovaly jako starověké symboly (můžete jim přinést na ukázkou text v hebrejštině, lze najít na internetu)

3. Sestavení svitku

1. Položte papír textem nahoru a vezměte první tyčku (špejli).
2. Na začátku papíru (levý okraj) naneste tenký proužek lepidla (nebo použijte pásku). Položte první tyčku na okraj a pevně ji přilepte/připecněte. Stejný postup zopakujte na druhém, pravém konci papíru s druhou tyčkou.
3. Svitek smotejte; začněte od jednoho konce a pevně ho sviňte okolo tyčky k druhé straně.
4. Svitek můžete rozvinout držením tyček na obou koncích.

4. Dokončení

1. **Svázání (volitelné):** Pokud svitek srolujete, můžete ho uprostřed svázat kouskem provázku nebo stuhou, aby se sám nerozmotal.
2. **Prezentace:** Děti mohou svitek použít k přečtení své „prorocké zprávy“, stejně jako to dělali současníci proroků.

Fázi psaní zprávy můžete i vynechat – každé dítě si na svitek může postupně zapisovat biblické verše, které je v dalších týdnech osloví.